

Dalarnas Miljö
& Energiförbund

org.nr. 222000-0877

Delårsbokslut 2018-07-31

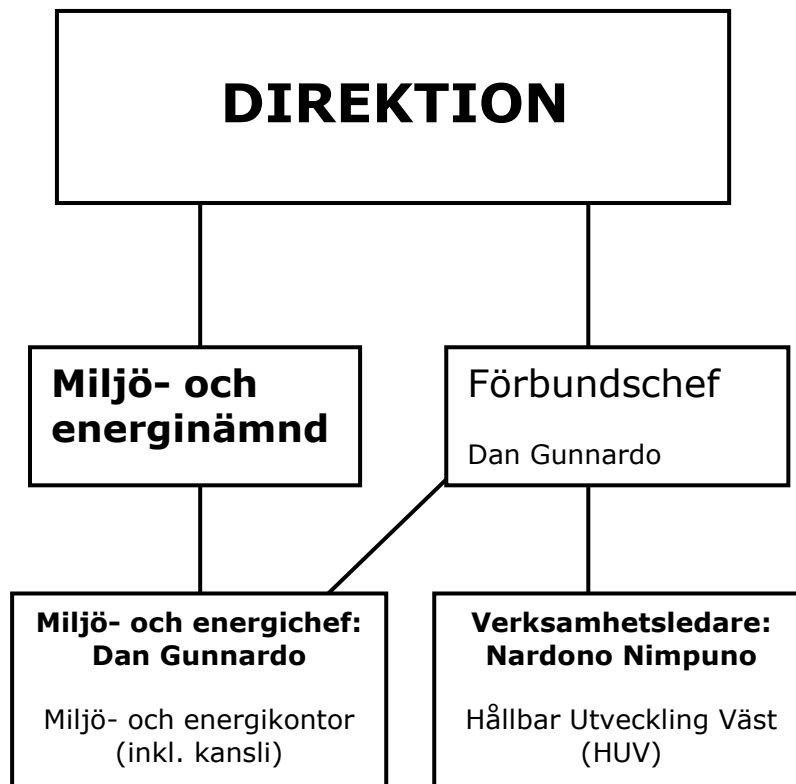

Innehållsförteckning

	Sida
INLEDNING	
Organisationsplan	2
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet	3
Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning	4
Ekonomisk översikt och analys	5
Personalredovisning	5
VERKSAMHETSBERÄTTELSE	
Miljö- och energikontoret	5
Hållbar utveckling Väst	23
EKONOMISK REDOVISNING	
Resultaträkning	31
Finansieringsanalys	32
Balansräkning	33
Notförteckning	34
Redovisningsmodell och redovisningsprinciper	38

Organisationsplan

Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet

Översikt

Föreliggande dokument utgör delårsboks slut för det miljö- och energiförbundet. Förbundet har följande inriktning:

- Förbundets operativa samverkansområde är inriktat mot miljö- och energifrågor.
- Förbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.

Förbundet har två politiska nivåer enligt följande:

- Förbundsdirektionen: Direktionens roll regleras i förbundsordningen. Direktionen fastställer budgetram utifrån den ram som medlemmarna enats om. Direktionen fastställer också inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet.
- Miljö- och energinämnden: Nämndens roll regleras i nämndens reglemente. Nämnden ansvarar för det lagreglerade arbetet inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämnden är anställningsmyndighet för personalen inom miljö- och energikontoret och har med vissa undantag (faller då på direktionen) även personal- och arbetsmiljöansvar för verksamheten.

Förbundets tjänstemannaorganisation leds av förbundschefen och är utformad enligt följande (se även organisationschema ovan):

- Miljö- och energikontor: Här finns miljö-/miljö- och energistrateger, samordnare, miljö- och hälsoskyddsinspektörer samt kansli. Personalen arbetar med såväl myndighetsfrågor, strategiska frågor och administration. Förbundschefen är tillika miljö- och energichef.
- Hållbar Utveckling Väst: Utgörs av en samordnings och projektorganisation för strategiska miljö- och energifrågor. Leds av en verksamhetsledare som är direkt underställd förbundschefen.

Löne- och ekonomiadministration (boks slut, uppföljnings stöd mm) och IT-stöd köps externt via Melleruds kommun.

Måluppfyllelse

Uttalade mål finns för förbundets operativa verksamheter, dessa kommenteras under respektive verksamhetsbeskrivning.

Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Avstämning av god ekonomisk hushållning

Förbundets verksamheter skall bedrivas med god ekonomisk hushållning. För oss betyder det att vi ska ha en hög ekonomisk medvetenhet bland våra chefer och medarbetare samt att uppsatta mål för verksamheterna följs och ger de effekter som önskas från våra uppdragsgivare.

Ur ett finansiellt perspektiv betyder god ekonomisk hushållning att vi har att hålla oss till de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten.

Vi kan konstatera att förbundet för delåret 2018 har budgetavvikelser inom verksamheterna;

- Miljö- och energikontoret (inkl. kansli) visar på en budgetavvikelse på +287 tkr.
- Hållbar Utveckling Väst visar på en budgetavvikelse på - 464 tkr.

Personalredovisning

Antal anställda

	2018-07-31		2017-12-31	
	Antal	varav män	Antal	varav män
Miljö- och energikontor inkl kansli	23	6	26	8
HållbarUtvecklingVäst	16	12	14	10
Summa	39	18	40	18

Verksamhetsbeskrivning miljö- och energikontoret

Miljö- och energikontoret

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 2010

Belopp i tkr	Delår 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	9 906	16 684	25 490
Intäkter kalkning			3 210
Finansiella intäkter	2		2
Summa intäkter	9 908	16 684	28 701
Kostnader			
Personalkostnader	8 513	14 483	12 883
Övriga kostnader	1 639	2 802	8 356
Kostnader kalkning	56		3 209
Finansiella kostnader	13	0	25
Summa kostnader	10 221	17 284	24 472
Årets resultat	-313	-600	4 229

Ekonomi/finans (tidigare del av Kansli)

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 1010

Belopp i tkr	Delår 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Intäkter, basverksamhet	2 993	1 699	9 567
Finansiella intäkter			
Summa intäkter	2 993	1 699	9 567
Kostnader			
Personalkostnader	-75		10
Övriga kostnader	3 064	1 699	5 777
Finansiella kostnader	3		26
Summa kostnader	2 993	1 699	5 813
Årets resultat	0	0	3 754

Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och energikontorets verksamhet bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalssland, förutom Åmål och omfattar ca 22 heltidstjänster. Dalsslands miljö- och energiförbund är huvudman för verksamheten. Verksamheten ska genom en effektiv och riskbaserad tillsyn, samt miljö- och energistrategiskt arbete bidra till ett hållbart samhälle. Nationella och regionala miljömål ska implementeras i miljökontorets arbete och genomsyra både den operativa tillsynen, övrig tillsyn samt det miljö- och energistrategiska arbetet.

Händelser av betydelse

Nedan följer i punktform händelser som på ett eller annat sätt påverkat verksamheten under året.

- En renodling av det nya förbundet gentemot miljö- och energifrågor fr.o.m 2017-01-01 upplevs positivt. Det nya förbundet har dock inneburit en ökad arbetsbelastning för framförallt kansli och ledning vilket medfört att det löpande utvecklingsarbetet har blivit eftersatt. Från och med 2018-01-01 har två samordnartjänster upprättats (en av dessa är även tf. förbundschef). Det är ännu för tidigt att utvärdera dessa funktioner, men de indikerar en avlastning för förbundschefen, vilket möjliggör mer fokus på utvecklingsfrågor framöver.
- En miljöstrateg samt en livsmedelsinspektör har gått i pension under 2018. Ersättare för dessa tjänster tillsattes dock innan pensionsavgång.

- En tidsbegränsad anställning (2018) av miljö- och hälsoskyddsinspektör har genomförts under början av 2018, med syfte att ge möjlighet för miljö- och energikontoret att kompensera för resursbristen under 2017.
- Personalsituationen hos miljö- och energikontoret är för närvarande stabil med samtliga tjänster besatta. Kompetensen är god och arbetsgrupperna funktionella.
- Arbete med överföring av HUV:s verksamhet och personal till Innovatum AB har pågått hela första halvåret. Förhandlingar genomförs under början av hösten. Verksamhetövergång förväntas ske vid årsskiftet 2018/2019 enligt plan.
- Förbundschefen har genomfört löneöversyn inkluderande löneförberedande samtal med samtliga medarbetare.
- Miljökontoret medverkar i arbetet med VA-planer i samtliga fyra kommuner (Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud).
- Miljö- och energikontoret medverkar i arbetet med en Dalslandsgemensam avfallsplan. Miljö- och energinämnden lämnade yttrande över planen under maj månad.
- Miljö- och energikontoret medverkar i Melleruds kommuns arbete med ny översiktsplan.
- Åtgärder för att efterleva den nya lagstiftningen enligt GDPR har genomförts och utvecklas kontinuerligt.
- Miljö- och energikontoret har under året medverkat i framtagandet av en åtgärdsplan för Teåkersälven. Arbetet har skett i samverkan med externa aktörer (bl.a. länsstyrelse, vattenråd, fiskeorganisationer).
- Parallellt med arbetet kring en åtgärdsplan för Teåkersälven (se ovan) driver miljö- och energikontoret ett tillsynsprojekt i Teåkersälvens avrinningsområde. Projektet slutförs under 2018.
- Miljö- och energikontoret har upprättat en handlingsplan för fortsatt arbete med förorenade områden.
- Miljö- och energikontoret har tagit initiativ till att utveckla samverkan med kommunerna. Detta har resulterat i att flera samverkansforum upprättats. Miljö- och energikontoret arbetar för att utveckla detta vidare.
- Miljö- och energikontoret har tillsammans med bl.a. Vänersborgs kommun arbetat med en ansökan i syfte att ta del av Havs- och vattenmyndighetens utlysta medel för lokal åtgärdssamordning kring övergödningsproblematik i vattendrag (ansökan lämnades in 20/8).
- Miljö- och energikontoret har fått lägga betydande resurser för hantering av ärenden rörande användning av avfall för anläggningsändamål.
- Information om förbundets verksamhet utifrån kommunernas uppsiktsplikt enligt förbundsordningen har hittills hållits för Bengtsfors KS.
- All personal hos miljö- och energikontoret har under hösten 2017 och våren 2018 varit involverade i ett arbete med att skapa en gemensam värdegrund som ska genomsyra kontorets alla delar. Värdegrunden är nu framtagen och kommer implementeras i verksamheten.
- Miljö- och energikontoret har startat en facebook-sida. Utkast till riktlinjer för kommunikation via hemsida och sociala medier är framtagen och avses fastställas under året.

Mål och måluppfyllelse – övergripande mål

Följande övergripande mål har varit vägledande för miljö- och energinämndens och miljö- och energikontorets beslut och verksamhet:

- 1.** Arbeta för ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle. En hållbar utveckling innebär en utveckling som möter människors behov idag utan att begränsa möjligheterna att möta framtida generationers behov.
Måluppfyllelse: Målet genomsyrar hela miljö- och energikontorets arbete och ett arbete i enlighet med målet sker kontinuerligt.
- 2.** Verka för att de nationella och regionala miljömålen får genomslag i miljö- och energikontorets, förbundets och kommunernas verksamheter.
Måluppfyllelse: De nationella och regionala miljömålen används som en mycket viktig faktor i miljö- och energinämndens arbete med verksamhetsplanering och resursbehovsutredning. De utgör också en utgångspunkt i det miljö- och energistrategiska arbetet.
- 3.** Tillsynen ska vara effektiv, kvalitetssäkrad, riskbaserad och i ökande grad avgiftsfinansierad.
Måluppfyllelse: Miljö- och energikontoret arbetar ständigt för att förstärka dessa faktorer. Samtliga objekt där regelbunden tillsyn/kontroll bedrivs är riskklassade. Uppföljning sker av utförd tillsyn i relation till avgift. Miljö- och energikontoret medverkar i SKL:s Insiktsundersökning tillsammans med Dals-Eds och Bengtsfors kommuner.
- 4.** God service ska ges till allmänheten och administrationen ska vara smidig inom Dalsslands miljö- och energikontor.
Måluppfyllelse: Dagjouren ger god tillgänglighet och service. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Miljö- och energikontoret har under året startat en facebookside för att snabbt kunna nå ut med aktuell info. Tidigare utvärdering av miljö- och energikontorets verksamhet gav goda betyg avseende dessa faktorer. Ett kontinuerligt förbättringsarbete pågår dock ständigt. Personalen är utbildad och utbildas i frågor rörande bl.a. service och bemötande. Ny personal har gått utbildning i service och bemötande i myndighetsrollen. Dialoger pågår med kommunerna kring hur samverkan mellan miljö- och energikontoret och kommunerna kan utvecklas
- 5.** Miljö- och energinämndens verksamhet ska ha hög trovärdighet och ses som en kunskapsresurs i samhället samt vara den naturliga parten när allmänheten eller verksamhetsutövaren söker information angående lokala miljö- och hälsoskyddsfrågor.
Måluppfyllelse: Miljö- och energikontorets medverkan i projektet Tillsyns Utveckling Väst har stärkt kontorets kompetens ytterligare. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Facebookside har upprättats. Kontinuerlig kompetensutveckling är nödvändig då arbetsområdet är komplext. Behovet av kompetensutveckling klargörs bl.a. vid

de regelbundna medarbetarsamtalen. Miljö- och energikontoret medverkar aktivt i Miljösamverkan Västra Götalands projekt.

Mål- och måluppfyllelse samt status för den myndighetsrelaterade tillsynen

Verksamhetsplanen 2018 för det myndighetsrelaterade arbetet inom Dalaslättens miljö- och energikontor har utifrån nämndens riktlinjer särskilt fokus på vattenrelaterade frågor. Härigenom har ett särskilt tillsynsprojekt initierats inom vattenförekomsten Teåkersälven. Under första halvåret har de flesta verksamheter inom vattenförekomsten haft tillsyn så som lantbruk, enskilda avlopp, avloppsreningsverk och annan så kallad miljöfarlig verksamhet. Under hösten kommer uppföljning att ske och en projektrapport att färdigställas. Till följd av nämndens inriktning pågår också en översyn över befintliga vattenskyddsområden för dricksvatten samt en inventering av mindre offentliga dricksvattentäkter. Tillsyn har genomförts och pågår avseende kommunala avloppsreningsverk och de allmänna dricksvattenanläggningarna.

Tillsyn inom livsmedelsområdet

Arbetsområdet är styrt utifrån EU-direktiv och kompletterande svensk livsmedelslagstiftning. Tillsynen omfattar kontroll av livsmedelsverksamheter och dricksvattenanläggningar. Arbetsinsatsen domineras av årlig planerad kontroll av ca 400 objekt. Tillsynen ska också verka för att presentation och märkning av livsmedel är korrekt och hanteringen av animaliskt avfall sker enligt gällande regler. Delar av den årliga kontrollen sker i projektform. Inspektörerna jobbar för att säkerhetsställa en hög kontrollfrekvens på livsmedelsverksamheter i enlighet med gällande lagstiftning och Livsmedelsverkets anvisningar. Livsmedels- och dricksvattentillsynen har genomförts enligt upprättad verksamhets- och tillsynsplan och inventering av vattenskyddsområden har påbörjats.

I januari fokuserade inspektörerna på den årlig rapportering till Livsmedelsverket och planering enligt nya kontrollområden. Till följd av direktiv från Livsmedelsverket gjordes justeringar avseende kontrollområden i kontorets ärendesystem Vision, vilket föranlett visst merarbete för livsmedelsinspektörerna.

Inventering av vilande och ännu ej klassade objekt påbörjades i januari. En översyn av administrativa uppgifter och kontrollbehov genomfördes avseende samtliga kontrollobjekt. Detta medförde bland annat omklassningar, justering av avgifter för vissa objekt, uppdatering av kontorets register avseende aktuella kontrollobjekt samt en förbättrad struktur för fortsatt planering av livsmedelskontrollen.

Antalet RASFF (rapid alert system for food and feed) meddelanden har ökat under första halvåret. Syftet med systemet är att varna för livsmedel som kan skada människors hälsa. Det innebär att om en myndighet får ett meddelande i RASFF så ska myndigheten prioritera ärendet i förhållande till andra inplanerade arbetsuppgifter.

Under våren har en av livsmedelsinspektörerna ingått i projektgruppen för länsprojektet; "spårbarhet av livsmedel i flera led". Medverkan i projektgruppen har tagit viss tid i anspråk men är en viktig del av kontorets kompetensutveckling, omvärldsbevakning och nätverkande. Livsmedelskontrollerna har bland annat fokuserat på detta område.

Samarbete sker kontinuerligt med kostchefer från Ed, Mellerud, Färgelanda och Bengtsfors (revision/dialog).

Inkommande ärenden har hanterats, så som ärenden i form av nyregistreringar med riskklassning och revideringar i befintliga verksamheter. Kontoret har mottagit ett flertal klagomål rörande felaktig hantering av livsmedel och felaktig märkning, vilket också uppmärksammats i den planerade kontrollen. Detta har medfört extra kontroll och även förbud rörande livsmedelshantering.

Ny riskklassningsmodell för både livsmedel och dricksvatten kommer att träda i kraft år 2020 vilket medför att kontoret framöver behöver ägna tid åt det administrativa arbetet gällande omklassning av samtliga verksamheter.

Allmänheten ges tillgång till resultaten av livsmedelstillsynen på Dalslands miljö- och energiförbund hemsida (<http://www.dalsland.se/>). Inspektörerna har även arbetat med rådgivning parallellt med den lagstadgade kontrollen genom att bland annat informera och uppmana verksamhetsutövarna om att läsa på vår webbsida och kontorets Facebooksida.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 1: Anläggningar som är klassade med 4 kontrolltimmar eller fler ska inspekteras minst en gång/år	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll.	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 2: Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga större kommunala anläggningar för produktion av dricksvatten (>1000m ³ /dygn) för att bedöma om säkerhetsbarriärerna vid anläggningarna är anpassade till mikrobiologiska faror (bakterier, virus och parasiter) i råvattnet.	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 3: Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga restauranger som serverar rätter av malet/hackat kött hanterar faran Ehec så att faran elimineras eller risken att orsaka sjukdom reduceras till en acceptabel nivå.	Läggs in i tillsynsplaneringen	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 4: Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga anläggningar med tillverkning av tårter, bakelser, smörgåstårter, smörgåsar och sallader, hanterar faran norovirus så att faran elimineras eller reduceras till en acceptabel nivå. I målet avses	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.

norovirus som riskerar att överföras från personal vid hantering av livsmedel.		
Mål 5: Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga detaljhandelsanläggningar (butiker) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att de uppgifter som anges i ingrediensförteckningarna stämmer med tillsatta ingredienser (minst fyra produkter per anläggning granskas).	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.
Mål 6: Vid behov av extra offentlig kontroll är målsättningen att sådan kontroll ska ske senast 4 veckor efter föregående planerade kontroll	Genom uppföljande tillsyn.	Det gjordes 13 extra offentliga kontroller under första halvåret. 100 % inom 4 veckor.
Mål 7: Kontroll av ny anläggning ska utföras senast inom 4 veckor efter att verksamheten startat.	Genom tillsyn efter registrering.	Bedöms komma att uppfyllas. Följs upp i helårsbokslutet.

Projekt och särskilda insatser enligt TP 2018	Status
Inventera och kontrollera mindre dricksvattenanläggningar i kommersiella och offentliga verksamheter.	Pågående
Informationsinsats för kommunala dagbarnvårdare om livsmedelssäkerhet.	Planeras att genomföras under hösten
Revidering av riskklassning av alla kontrollerade anläggningar.	Pågående
Inventering och verksamheter som står på vilande status.	Pågående
Införa nya arbetsrutiner samt kontrollområden enligt livsmedelsverket.	Pågående
Uppdatera hemsidan.	Pågående
Medverka i projektgrupp inom länet; spårbarhet av livsmedel i flera led.	Pågående

Tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet

Miljöbalken innehåller regler för att skydda människors hälsa och miljö och inbegriper allt som kan omfattas av begreppet miljöfarlig verksamhet. Med miljöfarlig verksamhet avses all användning av mark, byggnader eller anläggningar som medför utsläpp till mark, luft eller vatten eller på annat sätt innebär risk för olägenheter för människors hälsa eller miljön. Kontoret handlägger också klagomål enligt strandskyddslagstiftning, utför viss miljöövervakning, handläggning av kalkning till vattendrag och tillsyn på kommunala naturreservat. Reglerna gäller alla, såväl företag och offentliga verksamheter som privatpersoner.

Under första halvåret har mycket av tillsynen varit händelsestyrd då mängden inkommande ärenden varit stort. En stor del av inkommande ärenden utgörs av klagomål på nedskräpning, skrotbilar och eldning vilket varit resurskrävande för inspektörerna. Med anledning av detta har samverkansmöten med kommunerna hållits i syfte att tydliggöra roller och ansvar. Under våren har miljö- och energikontoret även fått lägga betydande resurser för hantering av ärenden rörande användning av avfall för anläggningsändamål. Vissa resurser har också fått avsättas då nya handläggare tagit över äldre pågående ärenden till följd av pensionsavgångar

Det nationella projektet "Incitament för energieffektivisering", som kontoret medverkar i, har tagit mer tid i anspråk än beräknat (fas ett och två som gäller kartläggning, nätverkande, metodutveckling och kunskapsspridning). Fas tre kommer att påbörjas under hösten och omfattar bland annat tillsyn på små och medelstora företag.

Miljötillsynen inom vattenförekomsten Teåkersälven har till stor del utförts (projektinriktad tillsyn). Projektet förväntas färdigställas under 2018.

Till följd av de stora nederbördsmängderna under hösten 2017 har 12 st. dispensansökningar om spridning av gödsel hanterats under februari – mars 2018. Samtliga beviljades.

För förorenade område har större delen av arbetet varit händelsestyrt i form av anmälningsärenden och planärenden. Berörda handläggare har även medverkat i Melleruds kommuns ÖP-arbete avseende förorenade områden samt i arbetet med en Dalsslandsgemensam avfallsplan. Under början av året lades fokus på att uppdatera uppgifter i databasen avseende förorenade områden. Under våren har en handlingsplan för miljö- och energikontorets fortsatta arbete med förorenade områden tagits fram. När det gäller förorenade områden är bedömningen att tillsynen under resterande del av året fortsatt kommer att få fokuseras på huvudsakligen inkommande/händelsestyrda ärenden. Nya handläggare avseende förorenade områden har också fått lägga tid på hantering av pågående äldre ärenden då tidigare handläggaren gick i pension under slutet av 2017.

Granskning av inlämnade köldmedierapporter kvarstår till viss del och flertalet miljörapporter är ännu inte granskade.

Den planerade miljötillsynen ligger för närvarande inte i fas med upprättad plan. Bedömningen är dock att den planerade tillsynen avseende tillsynsobjekt med fast årlig avgift kommer att hinnas med under året. Det finns dock en risk att all planerad tillsyn avseende mindre tillsynsobjekt (U-objekt) samt det planerade CLP-projektet (tillsyn av kemiska produkter i detaljhandeln) inte kommer att kunna genomföras enligt plan.

Inom hälsoskyddstillsynen har arbetet med uppföljning av radonkontroll/åtgärder prioriterats. Delar av den planerade hälsoskyddstillsynen har utförts. Den planerade hälsoskyddstillsynen bedöms komma att ske enligt upprättad verksamhetsplan. Eventuellt kan en del av den planerade tillsynen avseende tillfälliga boenden komma att flyttas till nästkommande år. Även inom hälsoskyddsområdet har det varit mycket händelsestyrd tillsyn genererad av klagomål kring inomhusmiljö. Dessa klagomål har medfört att kontoret gjort extra tillsyn av hyreslägenheter i flerbostadshus för att få ett bättre underlag för framtida planering av tillsynen samt fortsatta insatser.

Tillsynen av enskilda avlopp har under första halvåret varit fokuserad kring vattenförekomsten Teåkersälven samt genom att bristfälliga avlopp som inte åtgärdats

trots tidigare påminnelser nu förelagts om åtgärder. Tillsyn av enskilda avlopp har även skett inom andra områden bland annat genom samordning med lantbrukstillsyn. Under hösten kommer ytterligare tillsyn genomföras avseende enskilda avlopp. Utfärdade förelägganden med krav på åtgärder av bristfälliga enskilda avlopp förväntas generera ett flertal tillståndsprövningar av enskilda avlopp under hösten.

Strandskyddstillsynen är enbart händelsestyrd och avser inkomna anmälningar om strandskyddsöverträdelser samt remisser från kommunerna gällande dispensansökningar. För närvarande handläggs 41 ärenden. Under första halvåret tillkom 14 ärenden, av dessa har 7 avslutats.

Miljöövervakningen utgörs framförallt av vattenprovtagning i form av kalkningsuppföljning och övrig provtagning (exempelvis recipientkontrollprogram). Kalkningsarbetet utgörs av upphandlingsarbete, administrativ hantering och uppföljning. Arbetet med miljöövervakning och kalkning följer verksamhets- och tillsynsplanen.

En inventering har gjorts av registren avseende både miljöskydds- och hälsoskyddsobjekt för att aktualisera uppgifter i registren.

Under först halvåret påbörjades en uppdatering av nämndens behovsutredning. En aktuell behovsutredning är lagstadgad och resurskrävande. Arbetet fortsätter under hösten.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 8: För verksamheter med årlig tillsynsavgift ska den genomsnittliga tillsynstiden för varje verksamhet under en treårsperiod motsvara den beslutade tillsynstiden för samma period.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen.	Redovisas i helårsbokslutet.
Mål 9: Handläggningen av ärenden rörande enskilda avlopp (tillstånd/anmälan) ska vara färdigbehandlade inom sex veckor (tillstånd/beslut ska ha upprättats). (tiden räknas från då ansökningshandlingar bedöms vara kompletta).	Uppföljning av handläggningen genom slumpmässigt urval ur ärendesystemet Vision.	Redovisas i helårsbokslutet.

<p>Mål 10: Bristfälliga enskilda avlopp ska åtgärdas. Tillsynen ska prioriteras inom följande områden:</p> <ul style="list-style-type: none">– Vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status avseende näringsämnen– Inom samlad bebyggelse– I anslutning till kommunala verksamhetsområden– Där tillsyn aldrig bedrivits av enskilda avlopp och där det bedöms finnas risk för påverkan på vattendrag/sjöar, grundvatten eller dricksvatten.	<p>Planering av tillsynen. Uppföljning via ärendesystemet Vision</p>	<p>Redovisas i helårsbokslutet. Tillsyn under våren 2018 har bland annat skett kring Teåkersälven, Bäckefors.</p>
<p>Mål 11: Anläggningar med minireningsverk eller fosforfällor ska ha en fungerande egenkontroll. Tillsyn i intervall om 3–4 år.</p>	<p>Genom tillsyn.</p>	<p>Tillsyn gjordes 2016. Återkommer 2019–2020.</p>
<p>Mål 12: Samtliga flytgödsel- och urinbrunnar ska ha täckning för att minska avgången av kväve.</p>	<p>Genom tillsyn.</p>	<p>Redovisas i helårsbokslutet.</p>
<p>Mål 13: Antal dispenser ska minska. Miljökontoret ska i samband med tillsyn verka för att lantbrukarna planera sin spridning av gödsel så att det ej förekommer spridning vid olämpliga tillfällen. Detta för att minska belastning av näringsämnen i våra vattendrag.</p>	<p>Uppföljning av behandlade dispensansökningar</p>	<p>12 dispensansökningar inkom under perioden 6/2 - 22/3 2018. Orsaken till dispensansökningarna var den mycket regniga hösten 2017. Samtliga dispenser beviljades.</p>
<p>Mål 14: Sjöar och vattendrag ska ha goda och stabila förutsättningar i enlighet med målen för kalkningsverksamheten</p>	<p>Genom kalkningsuppföljning</p>	<p>Uppgifter ännu ej tillgängliga. Redovisas i helårsbokslutet.</p>
<p>Mål 15: Radonhalten i samtliga flerbostadshus ska understiga 200 Bq senast 2020</p>	<p>Kartläggning av beståndet av flerbostadshus samt tillsyn med krav på mätningar och ev. åtgärder.</p>	<p>Redovisas i helårsbokslutet.</p>

Mål 16: Samtliga 23 potentiellt förorenade områden inom riskklass 1–2 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast 2020.	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Målet bedöms vara svårt att nå till 2020 och bör omformuleras i linje med nationella/regionala mål. Av 23 objekt är 4 åtgärdade, vilket medför 17 %.
Mål 17: Samtliga 88 potentiellt förorenade områden inom riskklass 3–4 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast år 2025.	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Av 88 objekt är 8 åtgärdade, vilket medför 9 %. Målet bedöms vara svårt att nå till 2025 och bör omformuleras.

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2018	Status
Inventera statusen för skyddsområden för dricksvatten och vid behov verkar för att initiera uppdatering av dessa.	Planeras under hösten
“Incitament för energieffektivisering” tillsynsprojekt som en del i ordinarie tillsynen av miljöfarlig verksamhet.	Pågående
Inventera vissa utvalda verksamheter som använder särskilt farliga kemikalier.	Pågående
CLP-projekt där kemikalier i detaljhandeln kontrolleras.	Planeras under hösten
Kartläggning och tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden: Kartlägga och utföra riktad tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden under 2018–2020.	Påbörjas under hösten
Årlig avgift för lantbruk i intervallet 30–99 djurenheter: Klassa och informera de lantbrukare i intervallet 30-99 djurenheter som har tillsyn under året, att miljö- och energikontoret från och med nästkommande år kommer att ta ut fast årlig avgift enligt fastställd taxa för tillsyn och prövning enligt miljöbalken.	Pågående
Ökad kunskap om biodammar: Kompetensutveckla oss kring denna typ av reningssteg samt andra alternativa reningssteg/efterpoleringssteg i syfte, att om lämpligt, ge alternativ till kemisk fosforfällning.	Pågående
Projekt hållbart kretslopp små avlopp: Pågående projekt som syftar till att hitta lösningar för att skapa kretslopp för enskilda avlopp. Då riktlinjerna för enskilda avlopp nu är fastställda ska nästa fas av projektet påbörjas. En målsättning är därvid att få till stånd en hygieniseringsanläggning. Miljöförvaltningen tar fram underlag för och håller	Pågående

informationsmöte med renhållningsansvariga och VA-chefer i kommunerna om förutsättningar och ansvarsfördelning mm. Eventuellt kan vi vara kommunerna behjälpliga med att ansöka om medel för investeringar i hygieniseringsanläggning. Samverkan med kommunernas VA-planegrupper.	
Uppföljande tillsyn på ej inkomna entreprenörsrapporter ska göras för att kontrollera om anordningen är byggd.	Pågående
Rums-, hus- och stuguthyrning (inventerings projekt)	Pågående (projekt från 2017)

Ledning, kansli och administration

Arbetsgruppen hanterar följande arbetsområden; ledning/styrning, budgetfrågor, personalfrågor/personaladministration, förbunds- och nämndadministration, diarieföring/registrering, arkivering, fakturering, systemadministration, administration av hemsida, inköp, ekonomiuppföljning, delgivning och överklagandehantering.

Kansliet har fr.o.m. 2017 ansvar för att administrera hela det nya förbundet inklusive direktionens sammanträden. Detta innebär ett merarbete för kansliet gentemot tidigare. Arbetssätt och rutiner utvecklas för att möta detta behov. Samordnartjänster har inrättats för att avlasta förbundschefen. Kansliet har medverkat i utbildningar avseende bl.a. ny förvaltningslag, ny kommunallag samt GDPR. Arbete med en överföring av HUV:s verksamhet och personal till Innovatum har pågått under hela första halvåret 2018. Under hösten kommer förhandlingar genomföras. En anpassning av förbundets verksamhet till GDPR har tagit stora resurser i anspråk (Dataskyddsombud har utsetts, registerförteckning upprättats, PUB-avtal har upprättats). Rutiner och riktlinjer har upprättats och uppdaterats, bl.a. med anledning av GDPR. Mindre revideringar har gjorts i förbundsordning och nämndens reglemente. Betydande insatser avseende kvalitetssäkring av uppgifter/handlingar (bl.a. i ärendesystemet Vision) har gjorts. Det finns dock fortfarande stora behov avseende kvalitetssäkring av uppgifter i Vision och äldre handlingar. Nya riktlinjer för budgetprocessen mellan förbundet och kommunerna har tagits fram. Förbunds- och nämndadministrationen har krävt extra resurser under första halvåret på grund av bl.a. komplexa ärenden och korta remisstider vilket krävt direktjusteringar och extra sammanträden. Den utökade samverkan mellan nämnd och direktion har också krävt extra insatser. Löneöversyn har hanterats enligt plan. Arbetet följer i huvudsak upprättad plan, det är dock tveksamt om en ny dokumenthanteringsplan hinner färdigställas innan årsskiftet.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till mål-uppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 18. Miljönämndens beslut ska vara rättssäkra (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Andel överklagade beslut där miljönämndens beslut står fast	Uppföljning av nämndbeslut som överklagats.	Fyra ärenden har avgjorts under första halvåret 2018. I två av dessa har nämndens beslut stått fast. I ett av dessa har nämndens beslut till en del stått fast och till en del ändrats. I ett ärende har nämndens beslut ändrats.
Mål 19. Miljönämndens ärendebalans ska vara god (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Antal nya ärenden i relation till avslutade ärenden	Uppföljning av nya resp. avslutade ärenden i Vision	Nya ärenden: 1128 st. Avslutade ärenden: 1208 st. Ärendebalansen bedöms som god.
Mål 20. Finansieringen av miljönämndens myndighetsutövning ska till minst 50 % vara avgiftsfinansierad. Nyckeltal: Procent avgiftsintäkter i relation till miljönämndens kostnader för myndighetsutövning.	Uppföljning via ekonomisystem.	Redovisas i helårsbokslutet
Mål 21. Miljönämnden ska alltid tillse att de anställda har rätt kompetens genom att dessa ges möjlighet att delta i relevanta utbildningar och/eller ta del av handböcker, vägledningar och annat stödjande material inom identifierade och prioriterade områden.	Uppföljning genom översyn av kompetens och utbildningsbehov.	Kompetensutveckling sker regelbundet. Under året kan bl.a. Utbildningsinsatser inom följande områden nämnas; ny förvaltningslag, ny kommunallag, GDPR, kommunikation och bemötande (för inspektörer)

Projekt och särskilda insatser enligt TP 2018	Status
Översyn av styrdokument, rutiner och riktlinjer i förbundet	Styrdokument är fastställda. Flertalet rutiner/riktlinjer har uppdaterats och nya har tagits fram (bl.a. på grund av GDPR). Finns behov av fortsatt arbete med att uppdatera/utveckla rutiner och riktlinjer.
Ärendesystemet Vision; Kvalitetssäkring av äldre uppgifter i systemet. Utveckling av handläggarstöd, stöd för uppföljning	Arbete med handläggarstöd pågår. Kvalitetssäkring av äldre uppgifter i systemet pågår, det finns dock fortfarande ett stort behov av att kvalitetssäkra vissa uppgifter i

mm.	Vision, framförallt avseende enskilda avlopp.
Kvalitetssäkring av vissa äldre handlingar	Pågår. Mycket arbete genomfört, men det finns fortfarande en hel del kvar.
Färdigställande av dokumenthanteringsplan	Arbete med att färdigställa dokumenthanteringsplanen pågår. Det bedöms tveksamt om dokumenthanteringsplanen kan färdigställas före årsskiftet.
Översyn av förbundets hemsida	Förbundets hemsida har setts över. Fortsatt översyn sker regelbundet.

Miljö- och energistrategiskt arbete

Dalsslands miljö- och energikontor har i uppdrag av kommunerna att initiera och samordna det miljö och energistrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. I dialog tillsammans med andra aktörer i samhället bidrar vi till en hållbar utveckling. Prioriterade insatsområden är vatten, miljöledning och transportfrågor. Följande miljömål ligger enligt verksamhetsplanen till grund för arbetet 2018 (dessa mål, som är en bearbetning av de nationella och regionala miljömålen, ingår även i förslaget till det miljöpolitiska programmet);

Miljömål 1: Begränsad klimatpåverkan

Miljömål 2: Giftfri miljö

Miljömål 3: Levande sjöar och vattendrag samt grundvatten av god kvalitet

Miljömål 4: Ett rikt skogs- och odlingslandskap med myllrande våtmarker

Miljömål 5: Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat

Miljömål 6: Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

Miljöprogram - inriktning av det miljö- och energistrategiska arbetet

Direktionen har beslutat att fortsatt dialog om ett eventuellt gemensamt miljöpolitiskt program för förbundet och våra fyra kommuner ska ske efter årsskiftet 2018/19.

Det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen i Västra Götaland, som var ute på remiss 2017, är nu beslutat och skickades av länsstyrelsen i maj i år ut bland annat till alla kommuner och kommunalförbund, med uppmaning att göra åtaganden inom de fyra utmaningarna *Minskad klimatpåverkan & ren luft, Hållbar användning av vattenmiljöer, Hållbart brukande av skog & odlingslandskap samt God boendemiljö & hållbar konsumtion*. Åtagande innebär att tillsammans med andra kommuner, länsstyrelsen och andra aktörer göra insatser som bidrar till att nå miljömålen. Miljöstrategerna har hjälpt kommunerna att gå igenom alla åtgärdsförslag och ge rekommendationer om vilka åtaganden som kommunerna lämpligen bör åta sig.

Miljöledning och miljöutbildning i kommunerna och i förbundet

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1-6

Miljökonferenser på ledningsnivå genomfördes i Dals-Ed under våren och ska genomföras i Mellerud och Bengtsfors under hösten. Miljökonferens i Färgelanda har diskuterats med

kommunchefen men inget datum är bestämt. I Dals-Ed genomfördes en workshop i syfte att vidareutveckla och skapa engagemang kring miljö- och hållbarhetsfrågor internt och externt i kommunen.

Miljörutiner för Melleruds kommun har tagits fram av DMEK och ska diskuteras på kommande ledningsmöte. Miljörutinerna beräknas antas på miljökonferensen i oktober. På konferensen kommer även resultat från miljörevisionen 2017 att redovisas.

Ett förändringsarbete inom miljöledning har påbörjats. Dialogmöten med alla arbetsgrupper i Färgelanda och Dals-Eds kommun kommer därför inte prioriteras i höst. Även den grundläggande miljöutbildningen är för tillfället vilande tills vi har bestämt i vilken form och för vilka miljöutbildningen ska genomföras.

Arbetet med Giftfri Förskola fortsätter enligt verksamhetsplanen. I Färgelanda fortsätter arbetet med att ta fram och följa upp befintliga handlingsplaner. I Dals-Ed ska en inventering av förskolorna ske i höst och i Bengtsfors är ett utbildningstillfälle inplanerat i november.

Energi- och klimatstrategiskt arbete

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1

Energi- och klimatstrategiskt arbete har genomförts utifrån två inriktningar. Kommunalt energistrategiskt arbete samordnar medlemskommunernas (inkl. Åmål) energi- och klimatarbete. Energi- och klimatrådgivningen (EKR) finansieras av Energimyndigheten och tillhandahåller opartisk energirådgivning till allmänhet, små och medelstora företag samt organisationer. Nedan redovisas en kort sammanställning för aktiviteter som är genomförda och pågående för de båda inriktningarna

Insatser enligt VP 2018	Aktiviteter	Status
Samordna energigrupper	Möten med kommunernas energigrupper	13 stycken
Uppföljningar	Sammanställning energistatistik 2017 samt redovisning av energistatistik för 2017. Sammanställningen av energianvändningen i kommunens fastigheter (inkl. kommunala bolag) visar att alla våra kommuner minskat den specifika energianvändningen mellan 2009–2017: Bengtsfors: från 170 till 146 kWh/kvm (-14%) Dals-Ed: från 164 till 154 kWh/kvm (-6%) Färgelanda: från 173 till 143 kWh/kvm (-17%) Mellerud: från 190 till 164 kWh/kvm (-14%) Åmål: från 144 till 134 kWh/kvm (-7%)	Redovisat till KS/KSAU i samtliga kommuner förutom Färgelanda. Redovisad i kommunernas energigrupper
Ansöka om externa medel	Laddstolpar Bengtsfors (3 st) Laddstolpar Åmål (3 st) Laddstolpar Mellerud (2 st). Solcellsstöd Högsäter förskola Solcellsstöd Dals Ed förskola	Beviljade Beviljade Pågående Beviljad Beviljad

Genomföra utredningar	Solutredning, Fastigheter Melleruds kommun Solutredning Fastigheter Dals Eds kommun Solutredning, ÅKAB:s fastigheter Åmåls kommun	Klar Klar Pågående
Arbeta med kommunernas energi- och klimatstrategier	Åmåls kommun – Insatser pågår enligt plan Bengtsfors kommun - Revidering Melleruds kommun - Revidering Dals Eds kommun – Insatser pågår enligt plan Färgelanda kommun -Revidering	Antagen Pågående Ej påbörjad Beslutad Pågående
Bistå kommunerna i arbetet med fossiloberoende fordonsflotta 2030.	Deltar i projektet "Samskapande Grön Omställning" – Fokus transporter Laddakväll i Åmål Projektansökan tillsammans med Rise Viktoria AB - "Strategier för elektromobilitet i mindre kommuner"	Pågående 180423 Inväntar beslut
Rådgivning till målgrupperna privatpersoner, företag och organisationer	Rådgivning Bygga & Bomässa Bengtsfors Rådgivning Färgelandadagarna Rådgivningsbesök företag Telefonrådgivning alla målgrupper	180324 180824 Pågående Pågående
Insatsprojekt Solel 2018-2019	Föreläsning solenergi LRF, Färgelanda Föreläsning solenergi Bygga & Bomässa Bengtsfors Föreläsning solenergi Åmål Fördjupade rådgivningar och målgruppsinriktade insatser (kyrkor)	180117 180324 180423 Pågående

Miljöanpassad offentlig upphandling

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1, 2, 5, 6

Uppföljning av avtalade miljökrav i leveranser av städmaterial och kemiska artiklar har genomförts och har redovisats för lokalvårdscheferna samt på KSAU i Mellerud. Arbetet med att följa upp miljökraven i leveranser av IT-produkter till kommunerna har påbörjats och ska genomföras under hösten. I oktober anordnar DMEK en workshop för bygg- och fastighetsbranschen samt politiker kring hur man kan effektivisera hanteringen av resurser och se till att det avfall som uppstår kan hanteras i en lokal cirkulär ekonomi.

Hållbar samhällsplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1-6

Projektet HNV-Link har gått in i en förankrings- och spridningsfas efter det grundläggande arbetet med att ta fram en så kallad baseline assessment under 2017. Projektets idé om hållbar markanvändning som en drivkraft för landsbygdsutveckling har presenterats på samtliga kommunstyrelser inom förbundet. En katalysatorgrupp har skapats för att underlätta arbetet på gårdsnivå med frågor som rör hållbar markanvändning. Katalysatorgruppen består av flera olika aktörer som genom sina kanaler kan underlätta arbetet med hållbar markanvändning i Dalssland. Denna grupp har under våren fått stöd från LEADER för att hitta innovationer i ett område med liknande

utmaningar (Irland) såsom exempelvis minskande skatteunderlag, igenväxning/intensifiering. Dalsland har fått besök av andra "läroområden" i Europa inom projektet. I maj och juni kom grupper från Grekland, England, Frankrike, Finland och Bulgarien på besök för att lära av lantbruk kopplat till höga naturvärden i Dalsland och vilka aktörer som har en viktig roll för att denna markanvändning ska kunna fortsätta. Arbetet med Melleruds översiktsplan har, vad gäller miljöfrågor, under första halvåret främst behandlat vilka utvecklingsstrategier kommunen ska fokusera på för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten samt vilka LIS-områden som kan bli aktuella att planera för.

Arbetet med Dals-Eds nya översiktsplan har just startat (uppstartsmötet hölls 5 september).

Den gemensamma avfallsplanen för våra fyra kommuner var på remiss under våren och är föremål för politisk behandling och beslut i kommunerna under september-oktober.

Naturvårdsplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 3, 4, 5

Det omfattande LONA-projektet "Vägledning till naturen i Dalsland" har slutrapporterats till och godkänts av länsstyrelsen. Omdömet från länsstyrelsen blev mycket gott. Boken natur i Dalsland har utkommit i en andra upplaga. Även projektet "ökad tillgänglighet till naturen i Dalsland" har redovisats och godkänts.

En tillgänglighetsvandring har hållits i Mörttjärns naturreservat, i enlighet med naturvårdsprogrammet i Melleruds kommun.

Fler övergripande strategier och program har remitterats till kommunerna/förbundet under sommaren. Strategi för skydd av skog i Västra Götalands län (skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen) och Handlingsplan för grön infrastruktur (länsstyrelsen) har besvarats under sommarmånaderna.

Vattenplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 3, 4, 5

DMEK deltar i kommunernas arbete med VA-planering. I Färgelanda finns inte så mycket att rapportera från första halvåret, VA-planen är inte klar och någon tidsplan är ej meddelad till DMEK. Det kan i övrigt nämnas att arbetet påbörjades i våras med att bilda ett vattenvårdsförbund för Örekilsälven och bland intressenterna finns Färgelanda kommun, Munkedals kommun, Dals-Eds kommun, Västvatten och Arctic Paper. I Bengtsfors pågår arbetet med den beslutade VA-planen och flera delfrågor har varit aktuella under perioden. I Mellerud har VA-planen nyligen beslutats och kommer inom kort att läggas ut på kommunens hemsida. I Dals-Ed utreds nu på nytt förutsättningarna för hur VA-frågorna ska hanteras i Nössemark. Den kommuntäckande VA-planen är fortfarande inte klar och någon tidsplan är ej meddelad till DMEK.

DMEK har samordnat kommunernas återrapportering till Vattenmyndigheten. DMEK deltar i vattenråden och under första halvåret har medverkan främst avsett två av vattenråden. I Dalbergsåns vattenråd har DMEK, tillsammans med flera andra intressenter, medverkat i framtagandet av åtgärdsplan för Teåkersälven, efter det att en stor mängd flodpärlmusslor påträffades döda sommaren 2017. I Gullmarns vattenråd

(Örekilsälven) har DMEK bl.a. medverkat i att skriva ansökan om medel till en förstudie om att skapa fiskväg vid Torpfors gamla kvarn.

DMEK har i samråd med Vänersborgs kommun lämnat in en ansökan till Havs- och vattenmyndigheten om pengar för ett tvåårigt försöksprojekt "Lokalt åtgärdsarbete mot övergödning i Lillån". Ansökan omfattar ett pilotområde i nedre delen av Dalbergsån, närmare bestämt inom Lillån och två ytterligare avrinningsområden. Om medel beviljas så genomförs pilotprojektet i nära samverkan med berörda jordbrukare och andra intressenter.

Samverkan och nätverk

DMEK har deltagit i kompetensutveckling och samverkan med andra aktörer till exempel Fyrbodals kommunalförbund, Länsstyrelsen, Hållbar Utveckling Väst och Fossilfritt Dalsland. Den 18–19 april arrangerade DMEK en konferens i Mellerud för alla miljöstrateger i länet, tillsammans med Hållbar Utveckling Väst.

Sammanfattande status i relation till verksamhetsplan 2018

Det miljö- och energistrategiska arbetet följer upprättad plan förutom en omprioritering av insatser gällande kommunernas miljöledningsarbete där en översyn och utvecklingsdialog har inletts.

Framtiden på kort och lång sikt

- Med miljö- och energikontoret samlat på en ort har förutsättningarna för att utveckla förbundets verksamhet ökat. Då förbundet fortfarande får ses som en relativt ny organisation finns ett behov att fortsätta utveckla förbundets lednings- och styrfunktioner, kvalitet och effektivitet, kompetens samt arbetsmiljö. Förbundet lägger stor vikt vid detta på både kort och lång sikt.
- Fortsatta verksamhets- och tillsynsplaner samt behovsutredningar bör präglas av att kontorets resurser används med syftet att åstadkomma största möjliga miljönytta för Dalsland. Ett sådant arbete sker fortlöpande. Viktiga faktorer i detta arbete utgör av nationella/regionala miljömål, lagstiftning, lokala mål samt ekonomiska ramar. Samtliga medarbetare är involverade i detta arbete.
- Det är angeläget att utveckla de gemensamma rutinerna och riktlinjerna inom miljö- och energikontoret i syfte att skapa enhetlighet och tydlighet. Detta är ett arbete som pågår och som sker på både kort och lång sikt.
- En fortsatt utveckling av samverkan mellan förbundet och kommunerna är angelägen. Förbundet arbetar aktivt med denna fråga. Miljö- och energikontoret har under början av 2018 föreslagit kommunerna specifika återkommande samverkansforum på både politisk nivå och tjänstemannanivå. Flera av dessa har startats, men det finns fortfarande behov av att utveckla detta. Förbundets ambition är att, utifrån tillgängliga resurser, fortsätta att utveckla denna process.

Verksamhetsbeskrivning Hållbar utveckling väst

Ansvarig: Nardono Nimpuno

Ansvar: 3020

Belopp i tkr	Delår 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	7 656	8 658	9 098
Summa intäkter	7 656	8 658	9 098
Kostnader			
Personalkostnader	4 354	7 548	6 256
Övriga kostnader	3 767	1 110	3 293
Finansiella kostnader			1
Summa kostnader	8 120	8 658	9 550
Årets resultat	-464	0	-452

Verksamhetsbeskrivning

Hållbar utveckling Väst är Västra Götalands regionala energikontor och har funnits sedan 2003. Verksamheten har tre huvudsakliga delområden, samordning av Västra Götalands kommunala energi- och klimatrådgivare, samordning av ett kommunnätverk för hållbar utveckling i Västra Götaland samt projektverksamhet. Projektverksamheten kopplas till de två samordningsområdena, alternativt till uppdraget som regionalt energikontor.

Händelser av betydelse

- Huvus verksamhetsledare är fortsatt ordinarie ledamot och sekreterare i Energikontoren Sveriges styrelse.
- Uppdragen från Tillväxtverket och Energimyndigheten för energieffektivisering i små och medelstora företag i regionen fortsätter. Dessa strukturfondsfinansierade uppdrag ger kontoret en stärkt kompetens och erfarenhet kring arbete mot näringslivet:
 - Uppdraget Regionala noder fas 1 (2015–2017) avslutades och fas 2 påbörjades (2018–2020)
 - Uppdraget Energieffektiviseringsnätverk fas 1 (2015–2018) avslutas under året och kommer att gå in i fas 2 vid årsskiftet (2019–2020)
- HUV fortsätter sin samverkan med Västra Götalandsregionen och Power Väst kring utökad vindkraft i regionen.
- I mars 2018 tog HUV över ansvaret för plattformen Biogas Väst från Västra Götalandsregionen. Detta uppdrag finansieras i sin helhet av VGR och Länsstyrelsen i VG (totalt 1,6 Mkr per år). Uppdraget omfattar 1,5 heltidstjänster.

För att täcka behovet av personal anställdes två personer motsvarande 1,25 tjänster under våren.

- I juni slutade Erik André som har varit projektledare på HUV sen 2005. Erik går vidare till en forskartjänst på Göteborgs Universitet kombinerat med en handläggartjänst på Göteborg Stad.
- De två 2 fleråriga projekten Green Building A-Z med främst Interreg-finansiering och Soliväst II med stöd från främst Energimyndigheten och Västra Götalandsregionen löper på väl, med stort intresse och engagemang från deltagande kommuner och aktörer.
- Samtalen med Innovatum AB om ett övertagande av HUVs huvudmannaskap fortsätter. Innovatums AB tog i mars beslut om att fortsätta processen. Dessutom beviljade Västra Götalandsregionen medel för att finansiera övergången från DMEF till Innovatum.
- Representerade fackförbund har bjudits in till förhandlingar om övergången. Dessa förhandlingar påbörjades i september.

Uppdrag och projekt löper på

Under 2018 har Hållbar utveckling Västs uppdrag och projekt löpt på. Organisationen har i dagsläget 7 större uppdrag/projekt som löper över flera år, och 5 mindre projekt som löper över året. Finansiärer är Energimyndigheten, Strukturfonderna, Västra Götalandsregionen, Interreg samt kommunerna i västra Götaland.

Efterfrågan på energikontorets tjänster och kompetens är stor hos såväl samarbetspartners som finansiärer. Med sina 17 medarbetare är Hållbar Utveckling Väst ett av de mest tongivande och efterfrågade energikontoren i Sverige.

Verksamheten är fullt finansierad genom sin projektverksamhet. Alla tjänster på HUV är finansierade. I dagsläget är råder en viss underbemanning i förhållande till beviljade uppdrag och projekt. Ytterligare 2 personer anställs under hösten för att möta detta behov. Dessa har anställning tom 2018-12-31.

Måluppfyllelse

Hållbar utveckling Väst har 6 övergripande mål som redovisas kort här

1. En regional resurs med hög kompetens och tillgänglighet för lokala, regionala och nationella aktörer

HUV driver och deltar i ett antal projekt inom energi- och miljöområdet som syftar till att öka och upprätthålla en hög kompetens i Västra Götalandsregionen. HUV erbjuder också praktikplatser under året samt möjligheter till ex-jobb.

2. Stärker och underlättar arbetet med hållbar utveckling i Västsverige genom att erbjuda nätverk, samordning och projektverksamhet

HUV arbetar kontinuerligt för att samordna och samverka för att underlätta för kommunerna att arbeta med hållbar utveckling. HUV har under året drivit 2 nätverk, kommunnätverket för hållbar utveckling och nätverket för energi och klimatrådgivare, EKR. Vi samverkar även med Länsstyrelsen i Västra Götaland för kommunnätverket för energistrategiska frågor.

3. Utvecklar, deltar i och leder projekt och aktiviteter som syftar till en hållbar utveckling, med tydligt värde för våra samarbetsparter, där vi lyfter fram de tre dimensionerna av hållbar utveckling

Under året har hållbar utveckling väst arbetat med att utveckla ett antal projekt med fokus på hållbar utveckling främst ur ett energi- och miljöperspektiv. Projekten utvecklas främst i samarbete med våra nätverk och samarbetspartners och arbetar med att ta in alla aspekter av hållbar utveckling. Dock bör belysas att vi arbetar främst med miljö- och energidelen i hållbar utveckling som tangerar ekonomi och sociala aspekter.

Samordningen av Energi och Klimatrådgivare och samordningen av Kommunnätverket av kommunala miljöstrategier löpte på under våren.

Förutom ovanstående bedrevs följande större uppdrag/projekt under 2018:

- Soliväst 2016–2019
- Green Building A-Z
- Insatsprojekt Solel: nationellt samordningsprojekt
- Nationell samordning av energikontoren Sverige (nationell ansökan genom föreningen Energikontoren Sverige.)
- Noder Energikartläggningsstöd mot små och medelstora företag.
- Energieffektiviseringsnätverk företagsgrupper.
- Plattformen Biogas Väst.

4. Vi inspirerar och utmanar andra att genomföra hållbara aktiviteter, vi lever som vi lär och genom egna exempel går vi före. Vi verkar för ständig förbättring av den egna verksamheten genom ett aktivt arbete med vår miljö- och klimatpolicy

I inköp av fika och mat till möten söker Hållbar utveckling Väst alltid ekologiska och rättvisemärkta alternativ för att uppmuntra marknaden att erbjuda dessa varor/tjänster, samt "leva som vi lär". Miljöanpassad städning var t.ex. en viktig faktor när vi sökte städtjänst i de nya lokalerna.

HUV använder sig av webbmötesverktyget Skype vilket används flitigt av alla. Ofta sker flera möten i veckan på detta sätt vilket minskar miljöbelastningen då vi undviker transporter.

HUV har antagit CSR västs utmaningar, klimatinitiativet, REKO kontor och ett socialt ansvarstagande kontor för att internt driva på arbetet med hållbarhetsfrågorna.

5. Våra aktiviteter håller en hög kvalitet och svarar mot våra målgruppers förväntningar och behov. Genom utvärdering och uppföljning av våra aktiviteter arbetar vi för ständig förbättring.

HUV arbetar ständigt med att förbättra sin verksamhet. Alla större möten och event som genomförs utvärderas. Utvärderingar visar att 90 % av EKR-deltagarna nöjda till mycket nöjda med nätverksträffarna som hittills. Även kommunnätverket för hållbar utveckling har fortsatt positiva utvärderingar och kommentarer från deltagarna.

6. Hållbar utveckling Väst är en uthållig arbetsplats där kreativitet, passion och vilja tas till vara och får växa.

Hållbar utveckling Väst har en friskvårdstimme/vecka vilket varit mycket uppskattat detta fortsätter under 2017. HUV arbetar kontinuerligt med deltagande processer och mötesmetoder för att underlätta kreativitet och ta till vara på personalens kompetens.

Framtiden på kort och lång sikt

Som nämns är efterfrågan på Hållbar Utveckling Västs tjänster och kompetenser fortsatt stor. Uppdrag från och samarbete med relevanta aktörer (i regionen såväl som nationellt) inom energi och miljö håller en hög nivå.

Stödet till energirådgivarna samt samordningen av dessa utvecklas vidare av Energimyndigheten genom de 15 nationella Energikontoren via rollen som Regional utvecklingsledare (RUL).

Kommunnätverket för Hållbar utveckling löper på: det medlemsbaserade nätverket fortsätter sin verksamhet med HUV som central samordnare av aktiviteter av relevans för kommunernas miljöstrategier, kommunekologer, planerare, fair-trade ansvariga mm. De deltagande kommunerna är fortsatt nöjda med och känner fortsatt behov av nätverket. Nätverket omfattar 34 kommuner.

Efter att ha drivit aktörsplattformen Biogas Väst i 7 år gav Västra Götalandsregionen under våren HUV förtroendet att ta över ansvaret för plattformen. Det är ett helfinansierat uppdrag som ger stor tyngd i regionen och nationellt inom biogas-området.

Arbetet med att bredda finansieringen har burit frukt, och kompetens och kontakter har arbetats upp gentemot nya finansiärer. Projektutvecklingen löper på och grunden har lagt till ett antal nya projektansökningar för 2018 och framåt.

HUVs verksamhetsledare har tillsammans med förbundschefen Dan Gunnardo fortsatt att föra samtal med Innovatum AB och Västra Götalandsregionen om att HUV i slutet på året skall övergå till Innovatum AB.

Efter positiva beslut hos behöriga instanser (DMEFs Direktion, Innovatums styrelse och VGRs miljönämnd) under våren står processen nu fast och kommer att accelerera in i ett slutskede under våren.

Därför initierades samtal med berörda fackförbund under sommaren. Dessa fortsätter under våren.

Allt talar för att Dalsslands Miljö och Energiförbund med flaggan i topp kan lämna över det regionala energikontoret Hållbar Utveckling Väst till Innovatum AB i slutet av året.

Ekonomisk analys

Delårsbokslut 2017 landade för HUVs del på -825 tkr. Under hösten arbetades detta underskott till stor del in av organisationen, för att hamna på ett årsbokslut på -452 tkr. Drygt 400 tkr arbetades alltså in under hösten. Trenden har varit densamma även under tidigare år.

Det finns flera anledningar till detta. I en projektfinansierad organisation är inte hela verksamheten finansierad i början av året. Så det läggs mer resurser på att utveckla projekt, ansöka om finansiering för dessa, och starta upp dem under början av året. Dessutom behöver ofta resurser tillsättas för uppdragen. Debiteringsgraden är helt enkelt lägre i början av året för flera medarbetare. Under hösten är nödvändig bemanning i högre grad på plats, och debiterbarheten är högre för denna personal. Fler finansierade timmar kan helt enkelt registreras, vilket gör högre intäkter under hösten än under våren.

Då delårsbokslut fastställs efter sommarledigheten omfattas ett antal sommarveckor då organisationen endast har kostnader för (sommarledig) personal, men inga intäkter från projekt. Detta belastar delårsresultatet.

Med ett delårsbokslut på -464 tkr är utsikterna goda för att organisationen kommer att kunna jobba undan den större delen av detta underskott under hösten. Siffror från tidigare år visar att detta är rimliga siffror att balansera under hösten för att jobba mot en nollbudget.

Då övergångsprocessen dessutom erhåller finansiering från Västra Götalandsregionen kommer arbetet med denna för såväl projektledare som verksamhetsledare inte att utgöra någon kostnad utan snarare medföra intäkter.

Det är värt att notera att det finns en del sparade semesterdagar bland medarbetarna. Innovatum har gjort det tydligt att de inte vill att den personal som tas över vid årsskiftet har med sig några framtida "skulder" för Innovatum. Denna fråga behöver hanteras under hösten.

En strävan från verksamheten är att personalen ska plocka ut så många av sina sparade semesterdagar som verksamheten tillåter under tiden fram till årsskiftet. Alternativ för kvarvarande semesterskuld är att betala ut i kontant ersättning till de anställda eller skicka med semesterskulden och den summa pengar den innebär till Innovatum.

Förbundschefen och verksamhetsledaren kommer under hösten att se på vilka konsekvenser detta får för HUVs verksamhet och hur detta kan hanteras.

Resultaträkning

Belopp i tkr		Delår 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	Not 1	20 311	26 852	37 593
Verksamhetens kostnader	Not 2	-19 886	-25 753	-32 093
Avskrivningar	Not 3	-1 187	-1 699	-1 699
Verksamhetens nettokostnader		-762	-600	3 801
Finansiella intäkter	Not 4	2	0	2
Finansiella kostnader	Not 5	-17	0	-26
Resultat före extraordinära poster		-777	-600	3 777
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Periodens resultat		-777	-600	3 777

Nettoresultat

Belopp i tkr		Delår 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Ekonomi/finans (tidigare del av Kansli)		0	0	3 754
Miljö- och energikontoret		-313	-600	4 229
Hållbar utveckling väst		-464	0	-452
Summa		-777	-600	3 777

Balansräkning

Belopp i tkr		Delår 2018	Bokslut 2017
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	Not 6	2 342	3 531
Finansiella anläggningstillgångar			
Summa anläggningstillgångar		2 342	3 531
Omsättningstillgångar			
Fordringar	Not 7	7 634	4 920
Kassa och bank	Not 8	7 662	4 780
Summa omsättningstillgångar		15 296	9 699
SUMMA TILLGÅNGAR		17 639	13 320
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital	Not 9	1 940	2 717
varav årets resultat		-777	3 777
Skulder			
Långfristiga skulder	Not 10	1 217	1 985
Kortfristiga skulder	Not 11	14 482	8 529
Summa skulder		15 699	10 514
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		17 639	13 320
Soliditet		11,0%	20,4%

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Delår 2018	Bokslut 2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	-777	3 777
Justering för av- och nedskrivningar	1 187	1 699
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	410	5 476
Ökning (-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	-2 714	1 285
Ökning (+)/minskning(-) kortfristiga skulder	5 953	-4 812
Kassaflöde från den löpande verksamheten	3 649	1 950
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i materiella anläggningstillgångar	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		
Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Nyupptagna lån		
Amortering av skuld	-767	-1 225
Ökning av långfristiga fordringar		
Minskning av långfristiga fordringar		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-767	-1 225
Periodens kassaflöde	2 882	725
Likvida medel vid årets början	4 780	4 532
Likvida medel vid periodens slut	7 662	4 055

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2018	Bokslut 2017
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Årsavgifter tillsyn	1 499	2 554
Tillsyns- och provningsavgifter	1 221	1 707
Bidrag kalkning - Länsstyrelsen		3 169
Projektfinansiering HUV (Energimyndighet, VGR, Länsstyrelsen mfl.)	7 656	9 098
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Bengtsfors	1 904	3 151
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Dals Ed	919	1 548
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Färgelanda	1 268	2 125
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Mellerud	1 805	2 990
Ombildningskostnad förbund - Bengtsfors		844
Ombildningskostnad förbund - Dals-Ed		406
Ombildningskostnad förbund - Färgelanda		563
Ombildningskostnad förbund - Mellerud		792
Ombildningskostnad förbund - Åmål		1 054
Bidrag energisamverkan + energimyndighet (VHT 2251)	895	1 263
Försälj tjänst energi och klimatrådgivning till annan kommun		342
EU-bidrag (SGO)	221	412
Intäkter bibliotekssystem	441	773
Intäkter lönesystem HR+	1 376	1 736
Intäkter ekonomisystem Agresso	714	1 279
Intäkter VA-system	295	436
Intäkter plan/bygg-system	28	353
Intäkter fastighetsbolagen	3	8
Extern finansiering av projekt hos miljökontoret		991
Övriga intäkter	66	
S:a verksamhetens intäkter	20 311	37 593
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	12 792	19 139
Hyror	616	988
Material	253	537
Köpta tjänster	4 929	4 525
Övriga kostnader	1 298	7 441
S:a verksamhetens kostnader	19 886	32 630
Not 3 Avskrivningar		
Avskrivning ekonomisystem	361	621
Avskrivning Löne/PA-system	353	605
Avskrivning VA-system	278	278
Avskrivning plan/bygg-system	195	195
S:a avskrivningar	1 187	1 699

Avskrivning enligt plan grundas på inventariernas ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade nyttjandeperioden, affärssystem 10 år och övriga inventarier 5 år

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2018	Bokslut 2017
Not 4 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter kundfordringar	1	2
Valutakursvinster	1	
S:a finansiella intäkter	2	2
Not 5 Finansiella kostnader		
Dalslands Sparbank Ekonomisystem	2	3
Dalslands Sparbank Löne/PA-system	2	2
Dalslands Sparbank bibliotekssystem	0	1
Övriga räntekostnader	6	14
Bankkostnader	6	8
Övriga finansiella kostnader	1	-2
S:a finansiella kostnader	17	26
Not 6 Materiella anläggningstillgångar		
<i>- varav maskiner och inventarier</i>		
Ingående anskaffningsvärde	20 885	20 885
Årets investeringar	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-577	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	20 308	20 885
Ingående ackumulerad avskrivning	-17 354	-15 655
Försäljningar/utrangeringar	577	
Avskrivning	-1 187	-1 699
Utgående ackumulerade avskrivningar	-17 965	-17 354
<i>- specifikation maskiner och inventarier</i>		
Ekonomisystem	881	1 242
Löne/PA system	1 462	1 815
VA-system	0	278
Plan/ Bygg-system	0	195
S:a materiella anläggningstillgångar	2 342	3 531
Not 7 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	2 815	1 862
Skattekonto	1 067	750
Moms	109	523
Lönefordran	38	6
Förutbetalda hyror	150	183
Förutbetalda kostnader	169	158
Upplupna intäkter	3 286	1 174
periodiseringsfordringar	0	264
S:a kortfristiga fordringar	7 634	4 921

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2018	Bokslut 2017
Not 8 Kassa och bank		
Bank	7 662	4 780
S:a kassa och bank	7 662	4 780
Not 9 Eget kapital		
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	2 717	-1 060
Årets resultat	-777	3 777
Utgående balans eget kapital	1 940	2 717
<i>- varav saldo Hållbar utveckling Väst</i>		
Ingående värde	17	469
Årets resultat	-464	-452
Utgående värde	-447	17
<i>- varav saldo Energisamverkan, Dalsland</i>		
Ingående värde	-1 190	-879
Årets resultat	180	-311
Utgående värde	-1 011	-1 190
<i>- varav saldo Miljönämnd</i>		
Ingående värde	2 972	2 185
Från Kansli och Inköp	919	
Årets resultat	-496	787
Utgående saldo	3 395	2 972
<i>- varav saldo Kansliet</i>		
Ingående värde	792	-2962
Flyttat till Miljönämnd	-792	
Årets resultat		3 754
Utgående saldo	0	792
<i>- varav saldo Inköp</i>		
Ingående värde	127	127
Flyttat till Miljönämnd	-127	
Årets resultat		0
Utgående saldo	0	127
Not 10 Långfristiga skulder		
Ingående skuld	1 985	3 209
Nya lån		
Amortering enligt plan	-767	-1 225
S:a långfristiga skulder	1 217	1 985
Kreditgivare		
DS Bibliotekssystem	0	0
DS Ekonomisystem	929	1 394
DS Löne/PA system	1 513	1 815
Amortering kommande år	-1 225	-1 225
S:a kreditgivare	1 217	1 985

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2018	Bokslut 2017
Not 11 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	328	1 729
Kommande års amortering	1 225	1 225
Utgående moms	493	382
Arbetsgivaravgifter/ kollektiva avgifter	881	701
Preliminärskatt	357	351
Semesterlöneskuld	1 259	828
Pensionskostnader individuell del	455	704
Särskild löneskatt individuell del	505	860
Övriga kortfristiga skulder	73	139
Inkomstförskott	8 906	1 611
S:a kortfristiga skulder	14 482	8 529
<i>Beviljad checkkredit 6000 tkr.</i>		
Not 12 Överskottsfond, tjänstepensioner		
Överskottsmedel	0	4
S:a överskottsfond	0	4

Redovisningsmodell

Den kommunala redovisningslagen reglerar den externa redovisningen. Årsredovisningen ska enligt lagen innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning samt en kassaflödesanalys. För kommunalförbundets interna redovisning tillkommer även driftredovisning och investeringsredovisning.

Modellens delar och samband

Resultaträkningen redovisar det ekonomiska resultatet på tre nivåer; verksamhetens nettokostnader, som redovisar resultatet av den egentliga verksamheten; resultat före extraordinära poster, som redovisar resultatet av den löpande verksamheten; samt årets resultat som även inkluderar extraordinära intäkter och kostnader. Årets resultat utvisar förändringen av det egna kapitalet. Årets resultat innefattar hela kommunalförbundets verksamhet.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid en viss tidpunkt.

Balansräkningen visar värdet av kommunalförbundets tillgångar och hur dessa tillgångar har finansierats, externt med skulder och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar. Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Kortfristiga skulder är de som förfaller inom ett år. Skillnaden mellan tillgångar och summan av skulder utgör det egna kapitalet, kommunalförbundets förmögenhet.

Kassaflödesanalysen ger upplysning om kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och från finansiering. Ett positivt saldo på kassaflödet innebär en förstärkning av likviditeten. Kassaflödets saldo slutar med årets förändring av likvida medel.

Driftsredovisningen visar de enskilda verksamhetsområdenas redovisade intäkter och kostnader samt nettobudget.

Investeringsredovisningen är en beskrivning av kommunalförbundets investeringsverksamhet under året.

Övergripande redovisningsprinciper

I den löpande redovisningen och vid upprättande av årsredovisningen följs ett antal övergripande redovisningsprinciper, vilka skapar ett normverk som styr innehållet i redovisningsrapporterna. Principerna som tillämpas innebär att en återhållsam bild av kommunalförbundets ekonomi redovisas, i enlighet med god redovisningssed. Analysen av den finansiella utvecklingen och ställningen baseras på antagandet att dessa principer har följts.

Principen om pågående verksamhet – Denna princip har stor betydelse för redovisningen, främst vad gäller tillgångsvärderingen och det sätt på vilket tillgångar redovisningstekniskt anses förbrukas. Här kommer förväntningar på framtiden in.

Principen om öppenhet – Öppenhetsprincipen handlar dels om myndigheters offentlighetsprincip, dels om ett förhållningssätt där största möjliga öppenhet alltid eftersträvas.

Försiktighetsprincipen – Försiktighetsprincipen innebär att värdering av redovisningsposter ska göras på ett sådant sätt att resultatet under inga omständigheter överskattas utan hellre underskattas.

Kongruensprincipen – Kongruensprincipen innebär att konsekventa mätprinciper ska tillämpas över tid.

Matchningsprincipen – Matchningsprincipen innebär att värderingen av tillgångar och skulder sker på ett sådant sätt att intäkter och kostnader som hör samman redovisas under samma redovisningsperiod.

Väsentlighetsprincipen – Väsentlighetsprincipen kan medföra avsteg från matchningsprincipen i och med att endast väsentliga redovisningsposter behöver periodiseras.

Kommunal redovisningslag

Kommunalförbundet ska enligt den kommunala redovisningslagen följa god redovisningssed. Lagen reglerar vilka delar som ska ingå i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen. Den ska även redogöra för de förhållanden som är viktiga för bedömningen av ekonomin. Här ska förhållanden som är kända fram till dess årsredovisningen upprättats redovisas.

I 2017 bokföring och bokslut tillämpas i allt väsentligt den kommunala redovisningslagens bestämmelser samt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Tillämpning av redovisningsprinciper i övrigt

- Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar.

- Avskrivning sker på tillgångens anskaffningsvärde. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs med 3 år för datorer, 5 år för inventarier och bibliotekssystem och 10 år för ekonomisystem och löne-/PA-system. Avskrivning påbörjas under det år tillgången tas i bruk.
- Årets förändring av semesterlöneskulden, okompenserad övertid etc. redovisas under verksamhetens kostnader i resultaträkningen. Den totala skulden av dessa redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen.
- Timlöner, övertidsersättningar etc. som intjänats under 2015 och betalats ut 2015 belastar 2015 års resultat.
- Pensionsskuld och pensionskostnad beräknas av Kommunernas Pensionsanstalt (KPA). Pensionsrättigheter intjänade från och med 1998 har betalats in via försäkring hos KPA och är kostnadsförd i den mån de ej avser s.k. avgiftsbestämd ålderspension (individuell del). Den avgiftsbestämda delen avseende år 2015 är kostnadsförd och redovisas som en kortfristig skuld. Samtliga pensionskostnader har belastats med särskild löneskatt.